

Werken bij ongunstig weer

Werken in bos en natuur is werken in alle typen weer, dus ook in ongunstige omstandigheden: bij regen, wind, kou of bij extreem warm weer. Deze omstandigheden maken het werk extra zwaar en geven specifieke risico's, zoals onderkoeling of bevriezing van lichaamsdelen bij kou of juist oververhitting bij warmte. Bovendien beïnvloeden weersomstandigheden de beweeglijkheid, waardoor de kans op ongelukken (en blessures!) toeneemt. Bij ongunstige weersomstandigheden worden daarom van de werkgever maatregelen verwacht om negatieve effecten te voorkomen. Hoe kunnen medewerkers in ongunstige weersomstandigheden hun werk veilig en gezond blijven uitvoeren?

1 Zorg in de organisatie voor duidelijke regels en afspraken

Weersomstandigheden veranderen voortdurend: daarom moet vaak op locatie besloten worden hoe te handelen, en welk werk gezien de omstandigheden nog verantwoord is:

- Zorg daarom voor duidelijke algemene regels en afspraken over werken bij ongunstig weer: wanneer moet men extra voorzichtig zijn, wat kan men doen om risico's te beperken, wanneer moet gestopt worden met werken e.d.
- Spreek af dat medewerkers in geval van twijfel overleggen met de leiding, bijv. over het staken van het werk of het aanpassen van werkzaamheden.
- Houd bij de planning van werk van tevoren rekening met de omstandigheden en zorg voor afwisseling, zodat het zonder negatieve gevolgen goed vol te houden is.
- Bespreek tijdig, bij voorkeur vooraf, of de werkzaamheden moeten worden aangepast.
- Geef medewerkers die middelen, die nodig zijn om het werk veilig en verantwoord te doen (beschermende kleding, hulpmiddelen e.d.).

2 Voorkom bij koud weer afkoeling van lichaam en lichaamsdelen

Zijn lichaam of lichaamsdelen eenmaal afgekoeld dan kost het veel tijd om weer 'op temperatuur' te komen. Voorkomen van afkoeling is daarom bij werken in de kou het belangrijkste aandachtspunt:

- Draag bij koude omstandigheden beschermende kleding. Door verschillende lagen over elkaar te dragen (bijvoorbeeld thermisch onderhemd, shirt / bloes, bodywarmer, jas) kan de kleding aangepast worden aan de omstandigheden.
- Houd handen en andere delen van het lichaam zo droog

mogelijk: vocht versterkt de afkoeling. Ook wind geeft extra afkoeling. Zorg voor werkkleding die vocht van buiten tegenhoudt (maar vocht van binnenuit wel doorlaat) en wind afstopt. Houd droge kleding bij de hand, zodat natte kleding zo snel mogelijk gewisseld kan worden. Zorg voor de juiste opslag en onderhoud van de kleding.

- Zorg dat de kleding het lichaam, ook bij stevige beweging, goed bedekt (en dus warm) houdt, vooral de rug.
- Trek direct extra kleding aan als het werk even onderbroken wordt (bijvoorbeeld voor een rustpauze) en houd zo de lichaamswarmte vast.
- Houd de handen zo warm mogelijk: draag handschoenen als dat kan, gebruik machines met verwarmde handvatten als deze beschikbaar zijn, verwarm tussendoor de handen regelmatig, bijv. met warme drank.
- Drink bij extreme kou warme drank (koffie, thee, soep), ook tussen de schafttijden in.
- Voorkom dat met de schoenen langere tijd in (koud) water of op ijs moet worden gestaan. Leg bijvoorbeeld planken (of matten) neer, zorg voor een vlotte afvoer van stagnerend water op de werkplek, voorkom werken in plassen water door insparing van machines tegen te gaan of deze te egaliseren.
- Zorg voor verwarmde schaftgelegenheid, die de mogelijkheid geeft om op te warmen.
- Bekijk welke buitenwerkzaamheden nog kunnen plaatsvinden.

3 Voorkom bij warm weer oververhitting van het lichaam

Oververhitting van het lichaam – door een hoge temperatuur zelf, door langdurig zwaar werk in warmte, door werken in direct zonlicht – kan leiden tot duizeligheid, uitdroging en zelfs tot bewusteloosheid. Voorkom oververhitting:

- Pas de kleding tijdig aan bij het werken in warm / heet weer, zorg voor de juiste kleding.
- Voorkom verbranding: houd de huid bedekt bij het werken in de zon, vooral die delen van de huid die niet of weinig aan zon blootgesteld worden (rug, buik e.d.). Let vooral op in het voorjaar, als de zon weer sterker wordt en de huid na de winter nog niet aan de straling gewend is. Houd ook rekening met het eigen huidtype.
- Gebruik zonnebrandcrème: verbranding van grotere delen van de huid is niet alleen erg pijnlijk, maar ontregelt ook het lichaam.
- Overschat de gunstige effecten van een 'lekker windje' niet: het lichaam blijft koeler, maar het risico op verbranding blijft even groot en is minder merkbaar. Stem daarom de bescherming tegen de zon af op de kracht van de zon.
- Let extra op oververhitting van het hoofd (en nek): draag in de zon bij voorkeur een pet met nekflap.
- Pas de werkzaamheden op tijd aan (zwaar fysiek werk vervangen door lichter werk, werken in de zon door werkzaamheden in de schaduw), of zorg voor voldoende afwisseling zodat het lichaam de goede temperatuur houdt.
- Gebruik aangepaste beschermingsmiddelen als dat nodig is, bijvoorbeeld oordoppen in plaats van een helm met gehoorbescherming.

4 Wees alert op bijzondere risico's bij ongunstig weer

Weersomstandigheden kunnen bijzondere risico's met zich meebrengen:

- Wees alert bij bliksem: stop dan de werkzaamheden in open veld of op water, maar ook klimwerkzaamheden en werk met de hoogwerker. Zorg er voor dat tijdig geschild wordt op een veilige plek (bijv. in een gebouw of in de schaftvoorziening, en niet onder een vrijstaande boom, bij een metalen afrastering of langs een bosrand). Zorg dat medewerkers weten wat wel of juist niet te doen bij bliksem.
- Pas bij sneeuw of gladheid de werkzaamheden aan, en geef medewerkers voldoende middelen om veilig te werken (de juiste banden voor de bedrijfswagens, 'spikes' voor onder de veiligheidsschoenen e.d.).
- Pas het werk ook aan bij harde wind. Werken op hoogte is bij windkracht > 6 Bf niet meer verantwoord. Is er door wind gevaar voor vallende takken dan kan dit ook voor grondwerkzaamheden gelden.

5 Grijp direct in als er toch iets mis gaat

Hoe goed de afspraken en maatregelen ook zijn, er kan toch iets mis gaan. Dan moeten collega's tijdig kunnen handelen:

- Zorg ervoor dat iedereen weet wat te doen bij onderkoeling, oververhitting, als een collega geraakt wordt door bliksem, door het ijs zakt e.d.
- Zorg ervoor dat er voldoende middelen zijn op de werkplek als ingrijpen nodig is (reddingsdekens, warme of koude vloeistoffen, schone, droge kleding e.d.).
- Schakel BHV'ers en/of hulpdiensten in als dat nodig is.

Meer informatie

Zie voor meer informatie:

de arbocatalogus: www.arbocatalogusbosennatuur.nl

AI-bladen: www.bosschap.nl, zoals veilig werken op hoogte, veilig werken bij kabels en leidingen.